

30 μήνες x 4.400 ανέργους,

η πρώτη και κυρίαρχη επίπτωση από την κατάρρευση του κλάδου

Δραματικές, πλέον, χαρακτηρίζονται οι εξελίξεις στον κατασκευαστικό κλάδο της χώρας, με άμεσες και εξόχως φανερές τις επιπτώσεις σε χιλιάδες άλλες επιχειρήσεις.

Η εξαμηνιαία έκθεση του ΣΑΤΕ αποτυπώνει με σαφή τρόπο την κατάσταση από τη συνεχή συρρίκνωση ενός τομέα στον οποίο στηριζόταν επί πολλά χρόνια η οικονομία της χώρας, με δραματικότερη, ασφαλώς, τη διαπίστωση:

Ένας στους τρεις εργαζομένους στις κατασκευές το φθινόπωρο του 2008, σήμερα είναι άνεργος. Επί 30 μήνες, κάθε μήνα, 4.400 εργαζόμενοι στις κατασκευές χάνουν τη δουλειά τους!

Εξόχως αποκαλυπτικές -και απολύτως επιβεβαιωτικές της κατάστασης την οποία βιώνουν οι μηχανικοί και το σύνολο των αμέσως και εμμέσως απασχολούμενων στον κλάδο- είναι οι βασικές διαπιστώσεις της εξαμηνιαίας έκθεσης σύμφωνα με την οποία:

- Επί 11 συνεχόμενα τρίμηνα συρρικνώνεται ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές (σύνολο κλάδου), με το Α' τρίμηνο του 2011 να εμφανίζεται μειωμένος κατά 16,9% έναντι του Α' τριμήνου 2010, με συνέπεια πλέον να βρίσκεται σταθερά σε επίπεδα χαμηλότερα του 2000.

- Επί 11 συνεχόμενα τρίμηνα συρρικνώνεται η συνολική απασχόληση στον κλάδο, με συνέπεια το Α' τρίμηνο του 2011 να παρουσιάζεται μειωμένη κατά 21,5%

έναντι του Α' τριμήνου 2010, ήτοι κατά 73,2 χιλιάδες, ενώ οι απώλειες θέσεων εργασίας στον κλάδο από την αρχή της κρίσης (τέλος 2008) να ανέρχονται σε 131,6 χιλιάδες.

- Επί 15 συνεχόμενα τρίμηνα συρρικνώνεται η συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα το Α' τρίμηνο του 2011 να καταγράφεται η χαμηλότερη τιμή της, τα τελευταία 12 έτη (από το 1999) μόλις 3,85%, έναντι 4,2% του Α' τριμήνου του 2010.

- Επί 15 συνεχόμενα τρίμηνα μειώνονται συνεχώς οι συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις σε κατασκευές, με τη μείωση το Α' τρίμηνο του 2011 να είναι 17,8% έναντι του Α' τριμήνου 2010 και να βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο, τουλάχιστον τα τελευταία 13 χρόνια.

Επιπροσθέτως, στο δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο από το 2000 έχουν πλέον βρεθεί:

- Ο δείκτης παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού (δημόσια έργα), με μείωση κατά 9,8% το Α' τρίμηνο του 2011, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2010, και

- ο δείκτης παραγωγής οικοδομικών έργων (ιδιωτικά έργα), με μείωση κατά 27,3% το Α' τρίμηνο του 2011, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2010.

Η κατάσταση, όπως προκύπτει, πηγαινει από το κακό

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΠΕΡΑΣ**

στο χειρότερο με συνέπεια το σύνολο των επιχειρήσεων του κλάδου να αντιμετωπίζουν οξυτάτα προβλήματα με αποτέλεσμα:

- Το 27,2% των εργοληπτικών εταιρειών 4ης έως 7ης τάξης να εμφανίσουν ζημίες κατά το 2010, έναντι 17,2% το 2009.

- Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις να αυξηθούν το 2010 κατά 6,4% έναντι του 2009 -από 15,9 εκ. ευρώ σε 19,9 εκ. ευρώ. Έτσι, κάθε εταιρεία των τάξεων 4η-7η του ΜΕΕΠ, κατά μέσο όρο, χρωστά 22,6 εκ. ευρώ το 2010 έναντι 20,6 εκ. το 2009 (αύξηση 9,4%).

- Ο κύκλος εργασιών των ίδιων εταιρειών να μειωθεί κατά 15,4% το 2010, έναντι του 2009, από 21,9 εκ. ευρώ το 2009 σε 18,6 εκ. ευρώ το 2010.

Στη δραματική αυτή εξέλιξη οδήγησαν:

- Η μείωση κατά 43,4% του πλήθους των νέων δημοπρασιών προϋπολογισμού άνω των 2 εκ. ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011 (153 έργα, προϋπολογισμού 1,55 δισ. ευρώ) έναντι του Α΄ εξαμήνου του 2010 (270 έργα, προϋπολογισμού 1,9 δισ. ευρώ), με παράλληλη μείωση του προϋπολογισμού κατά 18,2%.

- Η πρωτοφανής μείωση των παραγγελιών ιδιωτικών έργων όπως αυτές καταγράφονται από τον όγκο των οικοδομικών αδειών, ο οποίος το Α΄ τρίμηνο του 2011 ανήλθε σε μόλις 4,25 εκ. m³, δηλαδή, ούτε στο μισό της χαμηλότερης τιμής των τελευταίων τριάντα ετών (1995, 9,02 εκ. m³).

Υπό το πρίσμα αυτών των δεδομένων, αλλά και τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στη χώρα, οι πιθανότερες ταχύτερης επιδείνωσης των μεγεθών του κατασκευαστικού τομέα εμφανίζονται αυξημένες. Αυτός, άλλωστε, ήταν ο λόγος που ο ΣΑΤΕ πρότεινε επίμονα τα τελευταία τρία χρόνια την άμεση, εμπροσθοβαρή εκτέλεση του ΕΣΠΑ, με αυξημένη κοινοτική συμμετοχή, πρόταση που τελικά υιοθετήθηκε τόσο από την ελληνική κυβέρνηση, όσο και από όλα τα αρμόδια κοινοτικά όργανα.

Σε θετική κατεύθυνση κινείται και η επίσπευση των θεσμικών αλλαγών στο πεδίο των περιβαλλοντικών αδειών και έκδοσης οικοδομικών αδειών, οι οποίες και εκτιμάται ότι θα συνδράμουν στη βελτίωση των επενδυτικών προσδοκιών(1).

Δυστυχώς, δε διαπιστώνεται η ίδια κινητικότητα στο θεσμικό πλαίσιο παραγωγής δημόσιων έργων, αφού τα χρονίζοντα προβλήματα αδιαφάνειας, τα οποία θα επιλύονταν με το νέο θεσμικό πλαίσιο, δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί, ενώ η πολύμηνη καθυστέρηση επιδρά αρνητικά στον κλάδο, δυσχεραίνοντας ολοένα και περισσότερο την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων τεχνικών εταιρειών.

Ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα σ' αυτόν τον τομέα, για μια ακόμη φορά επισημαίνεται ο τρόπος καθορισμού των τιμών των δημόσιων έργων, ο οποίος, εδώ και τουλάχιστον επτά έτη, γίνεται εντελώς αυθαίρετα με πλήρη απουσία έστω και ενός στοιχειώδους κοστολογικού συστήματος παρακολούθησης των μεταβολών των τιμών των σχετικών προϊόντων και εργασιών.

Στο καίριο ερώτημα που απασχολεί σύσσωμο τον κλάδο των κατασκευαστικών επιχειρήσεων και ευρύτερα, εάν υπάρχει προοπτική, η απάντηση είναι θετική υπό τον όρο επιτυχούς κατάληξης της δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας, με την επισήμανση ότι ο κλάδος και ειδικότερα των δημόσιων έργων, ίσως είναι ο μόνος παραγωγικός κλάδος της χώρας, του οποίου η προοπτική συνδέεται άμεσα και με την οικονομική προοπτική της ίδιας της χώρας.

Άλλωστε, όπως πλέον όλοι αποδέχονται, για να πετύχει η προσπάθεια της ελληνικής δημοσιονομικής προσαρμογής, απαιτείται να υπάρξει αναπτυξιακή προοπτική στην οικονομία, ως βασική προϋπόθεση για τη μακροπρόθεσμη μείωση του χρέους. Κεντρικό ρόλο σε αυτήν την προοπτική καλούνται να διαδραματίσουν οι δημόσιες επενδύσεις υποδομής, είτε από εθνικούς πόρους, είτε μέσω του ΕΣΠΑ και άλλων διαρθρωτικών ταμείων, οι οποίοι θα πρέπει να διοχετευτούν και σε μεσαία και μικρά έργα υποδομής, με άμεση απορρόφηση και πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Σε μία τέτοια

προοπτική η ελληνική οικονομία έχει ανάγκη να στηριχθεί σε υγιείς ελληνικές τεχνικές εταιρείες, κάθε μεγέθους και δυναμικότητας, οι οποίες θα δραστηριοποιούνται σε ένα θεσμικά θωρακισμένο, απολύτως διαφανές, περιβάλλον, υπογραμμίζεται στην εξαμηνιαία έκθεση του ΣΑΤΕ.

Το πλήρες κείμενο της έκθεσης έχει ως εξής:

1. Γενικές Διαπιστώσεις

Οι πιο πρόσφατες διαθέσιμες προβλέψεις του ΚΕΠΕ, εντείνουν τις ανησυχίες για τις επιπτώσεις που προκαλεί η έλλειψη σταθερού χρηματοπιστωτικού συστήματος διαπιστώνοντας:

- Για την ύφεση: Από το 3,48% στην αρχή του έτους επιδεινώνεται πλέον στο 4,43%. Ενθαρρυντικό μέσα σε αυτό το κλίμα είναι η πρόβλεψη που κάνει προς το καλύτερο για το τελευταίο τρίμηνο του έτους, αναμένοντας ύφεση 2,12% έναντι του 3,63% που προέβλεπε τον περασμένο Απρίλιο, αλλά σε κάθε περίπτωση χειρότερη από το 1,96% που είχε προβλέψει στην αρχή του έτους. Η πρόβλεψη του ΚΕΠΕ είναι χειρότερη από το 3,7% του ΔΝΤ και το 3,5% του Μεσοπρόθεσμου. Η μείωση της ύφεσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω του περιορισμού της χρηματοπιστωτικής αβεβαιότητας και της σταθεροποίησης του χρηματοπιστωτικού τομέα, ώστε να υπάρξει ομαλή χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, αλλά και μέσω της αποκατάστασης της φερεγγυότητας της χώρας στις διεθνείς αγορές. Εντούτοις θετικές τιμές, δηλαδή ανάπτυξη, προβλέπει από τα μέσα του 2012, καθώς από τότε θα αρχίσουν να αποδίδουν οι παρεμβάσεις, όπως fast track (ταχεία αδειοδότηση), αποκρατικοποιήσεις και αναδιάρθρωση εισπρακτικών μηχανισμών.

- Για τον πληθωρισμό: Επιδεινώνεται στο 4,02%, όταν το ΔΝΤ προέβλεπε με την τελευταία του έκθεση 3% έναντι 2,5% πριν. Και είναι αποτέλεσμα των μεγάλων αυξήσεων στις τιμές ενέργειας, της ολιγοπωλιακής δομής σε τομείς της οικονομίας και των συνεχών και μεγάλων αυξήσεων των έμμεσων φόρων, όπως του ΦΠΑ. Αν δεν υπήρχαν αυτές οι τρεις επιπτώσεις, τότε ο πληθωρισμός θα είχε πέσει κάτω του 2%.

Στην τελευταία έκθεση του IOBE για την ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι η ύφεση φέτος θα διαμορφωθεί στο 4%, η ανεργία θα κινηθεί στην περιοχή του 16,5% στο σύνολο του έτους και ο πληθωρισμός θα διαμορφωθεί κατά μέσο όρο το 2011 στο 3,3%.

Στο πρόσφατο τεύχος των οικονομικών εξελίξεων του ΚΕΠΕ (15/2011) προβλέπεται ότι οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές για τις επενδύσεις, θα παραμείνουν αρνητικές, καθώς κρίσιμοι παράγοντες, όπως οι συνθήκες ύφεσης, οι προσδοκίες, η ρευστότητα και οι δυνατότητες χρηματοδότησης πιθανολογείται ότι θα συνεχίσουν τους προσεχείς μήνες να δρουν ανασταλτικά.

Ουσία, οι ανωτέρω διαπιστώσεις και προβλέψεις των οργανισμών εκφράζουν την αυξημένη κρισιμότητα της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας 15 μήνες από την έναρξη της χώρας στο Μηχανισμό Διάσωσης το Μάιο του 2010.

Αυτή η αυξημένη ανησυχία δεν αφορά στις αποτελεσματικές προσπάθειες που κατεβλήθησαν το 2010, και οι οποίες οδήγησαν σε μείωση του ελλείμματος κατά 5% του ΑΕΠ, αλλά στις αποκλίσεις που παρατηρήθηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011.

Σε αυτό το διάστημα διαπιστώνεται απόκλιση από τον ετήσιο στόχο των φορολογικών εσόδων, κυρίως ως αποτέλεσμα της χαμηλής αποτελεσματικότητας των μηχανισμών συλλογής εσόδων, με συνέπεια τη δραστική περικοπή, για δεύτερη συνεχή χρονιά, του ΠΔΕ, κατά 43%, περίπου, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2011.

Δεδομένων της σημαντικότητας και της πολλαπλασιαστικής λειτουργίας του μεγέθους των δημόσιων επενδυτικών δαπανών (όπως επανειλημμένα έχει υποδειχθεί από αναλυτές, αλλά και στις εξαμηνιαίες εκθέσεις του ΣΑΤΕ) αυτή η υστέρηση είχε -και θα εξακολουθήσει να έχει- δυσμενείς συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα, όπως άλλωστε προκύπτει από τα ευρήματα της έκθεσης, τα οποία δείχνουν μεγάλη όξυνση των προϋπαρχουσών αρνητικών τάσεων στον κλάδο.

Κατά τη διάρκεια του Α' τριμήνου του 2011 καταγράφονται τα εξής:

- Ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές (σύνολο κλάδου) συρρικνώνεται επί 11 συνεχόμενα τρίμηνα, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται μειωμένος κατά 16,9% έναντι του Α' τριμήνου 2010 λαμβάνοντας -και πάλι- τη χαμηλότερη τιμή του από το 2000.
- Η συνολική απασχόληση στον κλάδο συρρικνώνεται επί 11 συνεχόμενα τρίμηνα οπότε και παρουσιάζεται μειωμένη κατά 21,5% έναντι του Α' τριμήνου 2010, ήτοι 73,2 χιλιάδες, ενώ οι απώλειες θέσεων εργασίας στον κλάδο από την αρχή της κρίσης ανέρχονται σε 131,6 χιλιάδες.
- Η συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία του ΑΕΠ, συρρικνώνεται επί 15 συνεχόμενα τρίμηνα, με αποτέλεσμα να καταγράφεται η χαμηλότερη τιμή της, τα τελευταία 12 έτη, μόλις 3,85%, έναντι 4,2% του Α' τριμήνου του 2010.
- Οι συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις σε κατασκευές παρουσιάζουν μείωση κατά 17,8% έναντι του Α' τριμήνου 2010, μειούμενες επί 15 συνεχόμενα τρίμηνα, με αποτέλεσμα να δοκιμάζουν τη χαμηλότερη τιμή τους τα τελευταία 13, τουλάχιστον, έτη.
- Ο δείκτης παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού (δημόσια έργα) εμφανίζει μείωση κατά 9,8% έναντι του Α' τριμήνου του 2010, λαμβάνοντας τη δεύτερη χαμηλότερη τιμή του από το 2000.
- Ο δείκτης παραγωγής οικοδομικών έργων (ιδιωτικά έργα) εμφανίζει

μείωση κατά 27,3% έναντι του Α' τριμήνου του 2010, λαμβάνοντας τη δεύτερη χαμηλότερη τιμή του από το 2000.

Υπό την αυξημένη πιθανότητα της ταχύτερης επιδείνωσης των μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, προωθήθηκε η, από καιρού προτεινόμενη -και από τον ΣΑΤΕ, εμπροσθοβαρής εκτέλεση του ΕΣΠΑ με αυξημένη κοινοτική συμμετοχή, ενώ επισπεύδονται οι θεσμικές αλλαγές στο πεδίο των περιβαλλοντικών αδειών και της έκδοσης οικοδομικών αδειών, οι οποίες και εκτιμάται ότι θα συνδράμουν στη βελτίωση των επενδυτικών προσδοκιών(2).

Δυστυχώς, δε διαπιστώνεται η ίδια κινητικότητα στο θεσμικό πλαίσιο παραγωγής δημόσιων έργων αφού τα χρονίζοντα προβλήματα αδιαφάνειας, τα οποία θα επιλύονταν με το νέο θεσμικό πλαίσιο δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί, ενώ η πολύμηνη καθυστέρηση επιδρά αρνητικά στις επιχειρηματικές δράσεις στον κλάδο δυσχεραίνοντας ολοένα και περισσότερο την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων τεχνικών εταιρειών.

Και πάλι επισημαίνεται ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του τρόπου καθορισμού των τιμών των δημόσιων έργων, ο οποίος εδώ και τουλάχιστον επτά έτη γίνεται εντελώς αυθαίρετα με πλήρη απουσία έστω και ενός στοιχειώδους κοστολογικού συστήματος παρακολούθησης των μεταβολών των τιμών των σχετικών προϊόντων και εργασιών.

Υπάρχει προοπτική στον κλάδο; Η απάντηση είναι θετική υπό τον όρο επιτυχούς κατάληξης της δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας. Ο κατασκευαστικός κλάδος και δη αυτός των δημόσιων έργων είναι ίσως ο μόνος κλάδος της χώρας, του οποίου η προοπτική συνδέεται άμεσα και με την οικονομική προοπτική της ίδιας της χώρας. Και αυτό διότι υπάρχει μεγάλη θετική αλληλοσυσχέτιση, αφού για να πετύχει η προσπάθεια της ελληνικής δημοσιονομικής προσαρμογής απαιτείται, όπως πλέον όλοι αποδέχονται, να υπάρξει αναπτυξιακή προοπτική στην οικονομία, ως βασική προϋπόθεση για τη μακροπρόθεσμη μείωση του χρέους. Κεντρικό ρόλο σε αυτήν την προοπτική καλούνται να διαδραματίσουν οι δημόσιες επενδύσεις υποδομής, είτε από εθνικούς πόρους, είτε μέσω του ΕΣΠΑ και άλλων διαρθρωτικών ταμείων, οι οποίοι θα πρέπει να διοχετευτούν και σε μεσαία και μικρά έργα υποδομής, με άμεση απορρόφηση και πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Σε μία τέτοια προοπτική η ελληνική οικονομία έχει ανάγκη να στηριχθεί σε υγιείς ελληνικές τεχνικές εταιρείες, κάθε μεγέθους και δυναμικότητας, οι οποίες θα δραστηριοποιούνται σε ένα θεσμικά θωρακισμένο, χωρίς αδιαφάνεια, περιβάλλον.

Στην έκθεση διαπιστώνονται επίσης:

- Μείωση κατά 43,4% του πλήθους των νέων δημοπρασιών προϋπολογισμού άνω των 2 εκ. ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011 (153 έργα, προϋπολογισμού 1,55 δισ. ευρώ) έναντι του Α' εξαμήνου του 2010 (270 έργα, προϋπολογισμού 1,9 δισ. ευρώ), με παράλληλη μείωση του προϋπολογισμού κατά 18,2%.
- Πρωτοφανής μείωση των παραγγελιών ιδιωτικών έργων όπως αυτές μετρούνται από τον όγκο των οικοδομικών αδειών, ο οποίος το Α' τρίμηνο του 2011 ανήλθε σε μόλις 4,25 εκ. m³, δηλαδή, ούτε στο μισό της χαμηλότερης τιμής των τελευταίων τριάντα ετών (1995, 9,02 εκ. m³).
- Σημαντικότερη αύξηση του ποσοστού των εργοληπτικών εταιρειών 4ης έως 7ης τάξης που εμφανίζουν ζημίες κατά το 2010 έναντι του 2009, 27,2% του συνόλου έναντι 17,2%.
- Επιδείνωση του μέσου μεγέθους των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 6,4% το 2010 έναντι του 2009 - από 15,9 εκ. ευρώ σε 19,9 εκ. ευρώ, με αποτέλεσμα, κάθε εταιρεία των τάξεων 4η-7η του ΜΕΕΠ, κατά μέσο όρο, να χρωστά 22,6 εκ. ευρώ το 2010 έναντι 20,6 εκ. το 2009, αύξηση 9,4%.
- Μείωση του μέσου κύκλου εργασιών των εταιρειών 4ης - 7ης τάξης του ΜΕΕΠ κατά 15,4% το 2010/2009, από 21,9 εκ. ευρώ το 2009 σε 18,6 εκ. ευρώ το 2010.

2. Σύνολο κλάδου (δημόσια και ιδιωτικά έργα)

2.1 Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές(3)

Η ανάλυση βάσει του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές, τον οποίο η ΕΣΥΕ καταρτίζει από το 2000 και ανακοινώνει από τον Ιούλιο του 2006, αναδεικνύει διαρκή πτωτική τάση της συνολικής κατασκευαστικής δραστηριότητας, από την αρχή του 2003 έως και το 2005, με τη μείωση να φτάνει, σε ετήσιο ρυθμό, έως 50,3% (Β΄ τρίμηνο 2005/Β΄ τρίμηνο του 2004).

Το 2006 η κατασκευαστική δραστηριότητα σταθεροποιείται σε αυτά τα, μέχρι τότε, χαμηλότερα επίπεδα δραστηριότητας της εξεταζόμενης περιόδου, ενώ από το 2007 έως και το Γ΄ τρίμηνο του 2008, διαπιστώνεται ελαφρώς ανοδική τάση.

Έκτοτε η συνολική παραγωγή στις κατασκευές δοκιμάζει εκ νέου αλλεπάλληλες μειώσεις, οι οποίες κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2010 βαιίνουν διαρκώς εντεινόμενες (-23,2% το Α΄ τρίμηνο του 2010/Α΄ τρίμηνο 2009, -31,2% το Β΄ τρίμηνο 2010/Β΄ τρίμηνο 2009 και -36,5% το Γ΄ τρίμηνο 2010/Γ΄ τρίμηνο 2009), ενώ το Δ΄ τρίμηνο του 2010 η μείωση σταθεροποιείται στο -33% έναντι του Δ΄ τριμήνου του 2009.

Κατά το Α΄ τρίμηνο του 2011 η τιμή του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές λαμβάνει τη χαμηλότερη τιμή όλης της εξεταζόμενης περιόδου, 54,5, μειωμένη κατά 16,9% έναντι της αντίστοιχης του 2010, αλλά και κατά 57,6% έναντι της τιμής του Γ΄ τριμήνου 2008 (128,47).

Η παρατεταμένη ύφεση στον κλάδο αναδεικνύεται από την επί 11 συνεχόμενα τρίμηνα μείωση της τιμής του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές, γεγονός που αποδίδεται, τόσο στις αρνητικές μεταβολές στην αγορά των ιδιωτικών έργων, όσο και σε αυτές που παρατηρούνται στο χώρο των δημοσίων έργων.

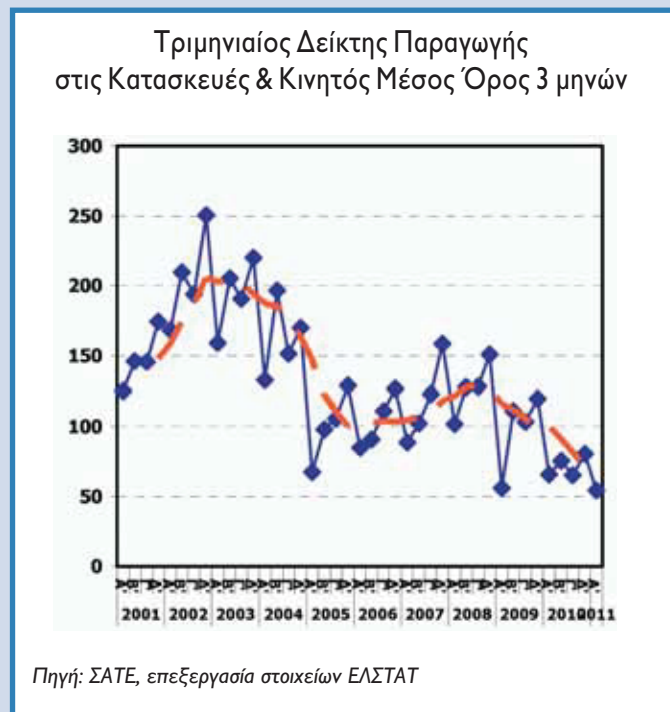
μεγέθους της απασχόλησης για να φτάσει στις 267,2 χιλ. το Α΄ τρίμηνο του 2011, δηλαδή, μία σωρευτική απώλεια, 134,6 χιλιάδων θέσεων εργασίας, περίπου όμοια, δηλαδή, με την απώλεια των θέσεων εργασίας, που οφείλεται στην έναρξη της κρίσης από το Γ΄ τρίμηνο του 2008, ύψους 131,6 χιλιάδων θέσεων εργασίας.

Μεγαλύτερη μείωση στους απασχολούμενους στον κλάδο (31,4 χιλιάδες) σημειώνεται κατά το πιο πρόσφατο τρίμηνο, Α΄ του 2011, σε σύγκριση με την τιμή του Δ΄ τριμήνου του 2010 (μείωση 10,5%). Αξίζει να σημειωθεί ότι η καταγεγραμμένη απασχόληση στον κλάδο το Α΄ τρίμηνο του 2011 είναι η χαμηλότερη από το 1998 και μετά, οπότε και ο ΣΑΤΕ διαθέτει στοιχεία.

Σε ετήσια βάση η απασχόληση στον κατασκευαστικό κλάδο μειώνεται για 11 συνεχόμενα τρίμηνα, ενώ οι μειώσεις των έξι τελευταίων τριμήνων είναι διαρκώς εντεινόμενες, από -5,9% το Δ΄ τρίμηνο του 2009/08, ακολουθούν κατά σειρά: -7,4%, -10%, -15,3%, -18,0%, -21,5% το Α΄ τρίμηνο του 2011/10.

Αυτές οι διαπιστώσεις αναδεικνύουν ότι το ζήτημα της αυξημένης ανεργίας στον κλάδο όχι μόνο έχει από καιρό λάβει μη αναστρέψιμη τάση, όπως επανειλημμένα έχει επισημανθεί από τον ΣΑΤΕ, αλλά οξύνεται διαρκώς, με αποτέλεσμα ένας στους τρεις απασχολούμενους στον κλάδο, το φθινόπωρο του 2008 να έχει οδηγηθεί μόνιμα, πλέον, εκτός του κατασκευαστικού κλάδου.

Αυτό σημαίνει απαξίωση εξειδικευμένου και καταρτισμένου εργατοτεχνικού προσωπικού, σημαίνει απαξίωση των επενδύσεων των εταιρειών, αλλά και του Δημοσίου, για την ανάπτυξη ικανών επαγγελματιών τεχνικών κατασκευής, μέσω προγραμμάτων μαθητείας ή εκμάθησης στην πράξη.

2.2 Απασχολούμενοι στις Κατασκευές(4)

Από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ διαπιστώνεται ότι από το Γ΄ τρίμηνο του 2007, οπότε και σε απόλυτο μέγεθος ο κλάδος απασχόλησε τους περισσότερους εργαζομένους, 402 χιλ., ξεκίνησε μια διαρκής συρρίκνωση του

2.3. Συμβολή του κλάδου στην Ελληνική Οικονομία

Οι κατασκευές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους τομείς της ελληνικής οικονομίας, αφού κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2004 συμμετείχαν κατά, περίπου, 7% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ και πάνω από 8%

στη συνολική απασχόληση. Ωστόσο, η συνολική συμβολή του κλάδου, άμεση και έμμεση, υπερβαίνει το 15% του ΑΕΠ και το 17% της απασχόλησης.

Παράλληλα, η συμβολή του τομέα στην ανάπτυξη της χώρας είναι καθοριστική, λόγω των ισχυρών διασυνδέσεών του με βασικούς βιομηχανικούς και άλλους κλάδους (μεταλλουργίας, μη μεταλλικών ορυκτών, ηλεκτρολογικού υλικού, ξύλου, προϊόντων από μέταλλο, μεταφορών, εμπορίου κ.τ.λ.) και της σημαντικής αναπτυξιακής του διάστασης. Εκτός των ανωτέρω, η αγορά κατοικίας επηρεάζει τον οικονομικό κύκλο και μέσω της κατανάλωσης, διότι οι τιμές των κατοικιών επιδρούν στον πλούτο και την ψυχολογία των νοικοκυριών, ενισχύοντας ή μειώνοντας την καταναλωτική ροπή τους.

Τέλος, σημαντική είναι η συμβολή των κατασκευών στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αφού, έως και το 2007, είναι υπεύθυνες για περισσότερες από τις μισές επενδύσεις, ξεπερνώντας σημαντικά τις υπόλοιπες κατηγορίες επενδύσεων (μηχανήματα, εξοπλισμός, κλπ.).

2.3.1 ΑΕΠ

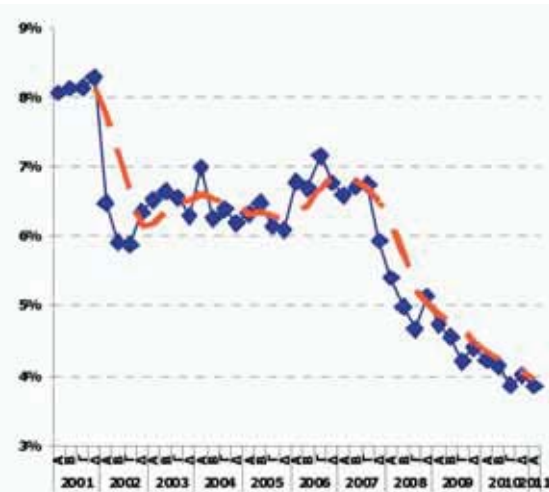
Εστιάζοντας στα πρόσφατα αναθεωρημένα στοιχεία του ΑΕΠ διαπιστώνονται τρία μοτίβα διαχρονικής εξέλιξης της συμμετοχής του κατασκευαστικού κλάδου στη δημιουργία του ΑΕΠ της χώρας κατά την τελευταία δεκαετία:

α) Διαχρονική αύξηση της σχετικής σημαντικότητας του κλάδου τα έτη 2000-2001 με μέγιστη τιμή τη συμβολή κατά 8,3% στη δημιουργία του ΑΕΠ της χώρας το Δ' τρίμηνο του 2001.

β) Σταθεροποίηση της συμμετοχής του κλάδου στη δημιουργία του ΑΕΠ, περίπου στο 6,5% κατά μέσο όρο την περίοδο Α' τρίμηνο 2002 - Γ' τρίμηνο 2007 και

γ) ταχεία και διαρκής συρρίκνωση της συμβολής των κατασκευών στη δημιουργία του ΑΕΠ από το 6,8% του Γ' τριμήνου του 2007 σε 3,85% το Α' τρίμηνο του 2011.

% Συμμετοχή Κατασκευών στο ΑΕΠ - Τριμηνιαία & Κινητός Μέσος Όρος 3 μηνών

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

Αυτή η ραγδαία και ιλιγγιώδης μείωση της σχετικής σημαντικότητας των κατασκευών, μόλις ελάχιστα έτη μετά το κατασκευαστικό θαύμα των Ολυμ

μπιακών αγώνων και των μεγάλων έργων υποδομής, επιδρά αρνητικά σε όλο το φάσμα της εθνικής οικονομίας, δεδομένων των ισχυρών διασυνδέσεών του με βασικούς βιομηχανικούς και λοιπούς κλάδους της οικονομίας και της σημαντικής αναπτυξιακής του διάστασης.

Με τα δεδομένα αυτά, που έχουν αναλυτικά παρουσιαστεί στις εκδόσεις του ΣΑΤΕ, η κρίση στον κλάδο σηματοδοτεί και την κρίση σε ολόκληρη την οικονομία. Άλλωστε, γι' αυτούς τους λόγους, ο κατασκευαστικός τομέας χρησιμοποιήθηκε διεθνώς και ευρέως για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Αυτό γίνεται αντιληπτό και από τη συνεξέταση της διαχρονικής εξέλιξης της σχετικής σημαντικότητας του κατασκευαστικού κλάδου στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης.

Ακαθ. Προστ. Αξία Κατασκευών % επί της Συνολικής

Χώρα	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Spain	8.3	8.9	9.4	9.9	10.6	11.5	12.1	11.9	11.4	10.8	10.1
Romania	5.4	5.9	6.3	6.4	6.6	7.4	8.4	10.3	11.9	11	10
Slovakia	7.0	6.3	7.2	6.0	6.2	6.7	7.7	8.2	9.7	9.5	9
Bulgaria	4.6	4.8	4.4	4.4	4.6	5.8	6.7	7.7	8.4	8.9	8.1
Cyprus	6.8	6.9	7.4	7.6	8.0	8.2	8.6	9.0	9.1	8.2	7.2
Czech Rep.	6.5	6.3	6.2	6.4	6.5	6.3	6.3	6.4	6.6	7.4	7.2
Poland	7.7	7.0	6.3	5.8	5.5	6.0	6.4	7.1	7.3	7.3	7.1
Austria	7.5	7.1	7.0	7.3	7.2	7.1	6.9	7.0	7.1	7.3	6.9
Slovenia	6.7	6.2	6.0	6.2	6.3	6.7	7.2	7.9	8.3	7.9	6.7
Finland	6.2	6.0	5.7	5.9	6.2	6.7	6.8	6.9	7.2	7	6.6
France	5.2	5.3	5.3	5.3	5.5	5.7	6.0	6.3	6.7	6.4	6.5
Portugal	7.6	7.7	7.6	7.1	7.1	6.9	6.7	6.8	6.8	6.1	6
U.Kingdom	5.3	5.6	5.7	5.9	6.2	6.3	6.3	6.4	6.4	6.2	6
Italy	5.0	5.3	5.4	5.6	5.8	6.0	6.1	6.1	6.2	6.3	6
Lithuania	6.0	5.9	6.3	7.1	7.2	7.5	8.8	10.2	10.0	6.4	5.7
Estonia	5.6	5.6	5.9	5.8	6.0	7.1	8.7	9.5	8.7	7	5.7
Ireland	7.5	7.8	7.7	8.1	9.0	10.0	10.6	9.7	7.7	5.6	5.6
Sweden	4.3	4.6	4.7	4.6	4.8	4.8	5.0	5.3	5.2	5.2	5.5
Netherlands	5.6	5.7	5.7	5.5	5.4	5.4	5.5	5.6	5.8	6	5.3
Belgium	5.0	4.9	4.8	4.8	4.8	4.8	5.1	5.2	5.5	5.4	5.3
Latvia	6.2	5.6	5.5	5.6	5.8	6.1	7.4	9.0	9.0	6.6	5
Lux/bourg	5.7	6.2	6.7	6.4	6.3	6.1	5.7	5.6	5.3	5.3	4.9
Denmark	5.5	5.2	5.1	5.3	5.3	5.4	5.7	5.7	5.4	4.9	4.3
Germany	5.2	4.8	4.6	4.4	4.2	4.0	3.9	4.0	4.0	4.3	4.1
Greece	7.0	8.2	6.2	6.5	6.5	6.3	7	6.6	5.2	4.6	4.1
Hungary	5.0	5.0	5.2	4.8	4.8	4.8	4.7	4.6	4.4	4.4	4
Malta	4.1	3.7	4.6	3.7	3.9	4.2	4.3	4.1	4.3	4	3.5
E.U.- 27	5.6	5.7	5.7	5.8	5.9	6.0	6.2	6.4	6.4	6.3	6

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων EUROSTAT

Εστιάζοντας στα πιο πρόσφατα διαθέσιμα οριστικά στοιχεία έτους 2010 διαπιστώνεται ότι η οικονομική σημαντικότητα των κατασκευών στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, μετρούμενη ως ποσοστό επί της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας κάθε οικονομίας, είναι κατά πολύ υψηλότερη από αυτήν της Ελλάδας.

Για παράδειγμα, η συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία της συνολικής ακαθάριστης αξίας των οικονομιών των 27 χωρών της ΕΕ ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 6,0%, ενώ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά (2010) σε μόλις 4,1%, ξεπερνώντας μόνο την ανάλογη συμμετοχή της Μάλτας (3,5%) και της Ουγγαρίας (4,0%).

Αντίθετα, η σχετική σημαντικότητα του κλάδου των κατασκευών στις περισσότερες των χωρών της ΕΕ είναι κατά πολύ υψηλότερη (Ισπανία: 10,1%, Ρουμανία: 10%, Σλοβακία: 9,0%, Βουλγαρία: 8,1%, Κύπρος και Τσεχία: από 7,2%, Πολωνία: 7,1%, κ.ο.κ.) υποδεικνύοντας με έναν εύληπτο τρόπο το δρόμο που θα έπρεπε να είχε ακολουθήσει η Ελλάδα για να αντεπεξέλθει στην κρίση του φθινοπώρου του 2008.

Σημειώνεται ότι η πρόταση αυτή δεν είναι ούτε πρωτότυπη ούτε άγνωστη στην Ελλάδα, αφού οποιοσδήποτε καλόπιστος αναλυτής εάν εστίασει στα στοιχεία των προηγούμενων ετών, μέχρι και το 2007, θα διαπιστώσει ότι όσο ο κατασκευαστικός κλάδος συμμετείχε με υψηλότερο, από το μέσο κοινοτι-

κά, ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της ελληνικής οικονομίας, η τελευταία αναπτυσσόταν με ικανοποιητικούς ρυθμούς.

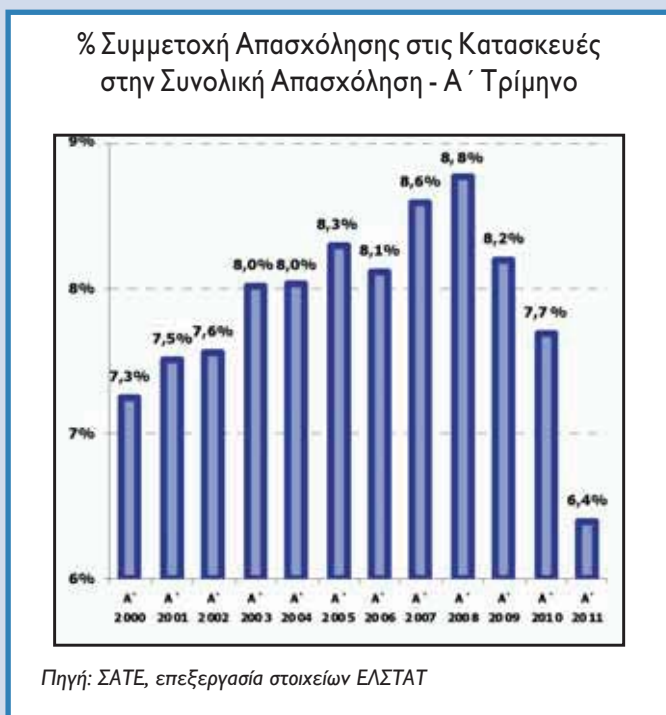
Αυτή είναι και η λύση που, εσχάτως, τα ευρωπαϊκά όργανα υποδεικνύουν με τις αποφάσεις τους για τόνωση των επενδύσεων υποδομής στην Ελλάδα, στην οποία, παρά το γεγονός ότι σειρά επενδύσεων έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία έτη με τη βοήθεια της ΕΕ, υπολείπεται ακόμη σημαντικά.

2.3.2 Απασχόληση

Φυσική συνέπεια των ανωτέρω εξελίξεων είναι και η διαρκώς μειούμενη συμμετοχή του κλάδου στα μεγέθη της συνολικής απασχόλησης, ιδιαίτερα κατά τα δύο τελευταία έτη.

Συγκεκριμένα, ο κλάδος απασχολεί από το 2003 άνω του 8% των συνολικά απασχολούμενων στη χώρα, προσεγγίζοντας το 9% το Γ' τρίμηνο του 2007. Έκτοτε, η ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης στις κατασκευές βαίνει μειούμενη, καταλήγοντας το Α' τρίμηνο του 2011 στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων, τουλάχιστον, δεκατριών ετών, 6,4%.

Αξιοσημείωτη είναι η επισήμανση περί της ραγδαίας μείωσης της σχετικής σημαντικότητας της απασχόλησης στον κλάδο, συγκριτικά με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.

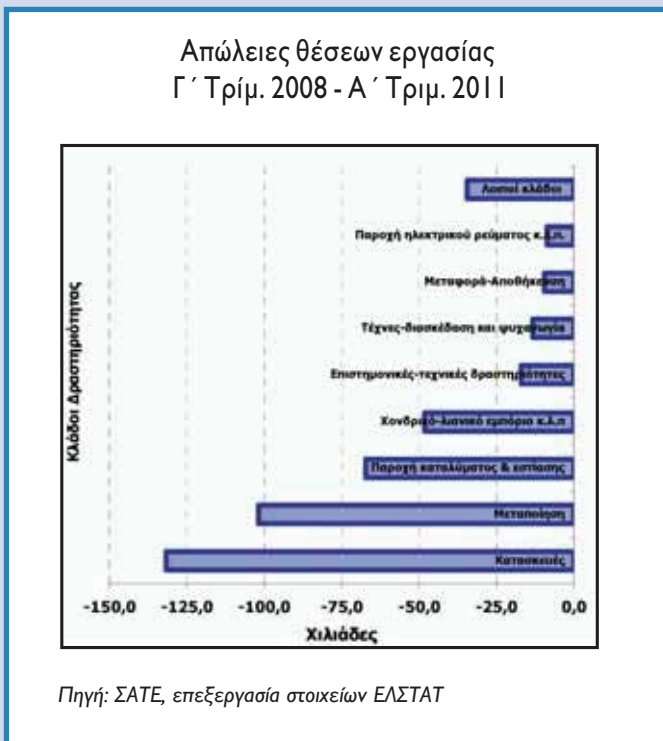
Αναλυτικότερα, από την ανάγνωση των στοιχείων που δημοσιοποιεί η ΕΛΣΤΑΤ διαπιστώνεται ότι οι περισσότερες απώλειες θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια των τριάντα τελευταίων μηνών που διαρκεί η κρίση (Γ' τρίμηνο του 2008 - Α' τρίμηνο 2011) εντοπίζονται στον κατασκευαστικό κλάδο, 131,6 χιλιάδες θέσεις εργασίας, ακολουθεί η μεταποίηση με 101,9 χιλιάδες θέσεις εργασίας και έπονται με λιγότερες απώλειες κλάδοι όπως οι υπηρεσίες παροχής καταλυμάτων και εστίασης, με 67,2 χιλιάδες θέσεις εργασίας, χονδρικό - λιανικό εμπόριο και επισκευή οχημάτων 48,1 χιλ. θέσεις εργασίας.

Και ενώ στον κλάδο των κατασκευών τους τελευταίους 30 μήνες χάνονται 4.400 θέσεις εργασίας κάθε μήνα, δεν έχει εκδηλωθεί καμία έμπρακτη πολιτική στήριξης της απασχόλησης του κλάδου.

Αντίθετα, επιλέγεται η στήριξη, είτε με την επικορήγηση ασφαλιστικών και

άλλων εισφορών, είτε με τη στήριξη των πωλήσεων, είτε με την υπαγωγή τους στις διατάξεις του νέου επενδυτικού νόμου, άλλων, πολύ λιγότερο σημαντικών, κλάδων δραστηριότητας, οι οποίοι έχουν δεχθεί σαφώς ηπιότερες επιπτώσεις στα μεγέθη της απασχόλησης.

Επισημαίνεται ότι αυτή η επιλογή πολιτικής του ελληνικού κράτους έρχεται σε αντίθεση με τις επανειλημμένες προτροπές τόσο φορέων της ΕΕ, όσο και του ΔΝΤ περί αναγκαιότητας στήριξης της ανάπτυξης και απασχόλησης, ειδικά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

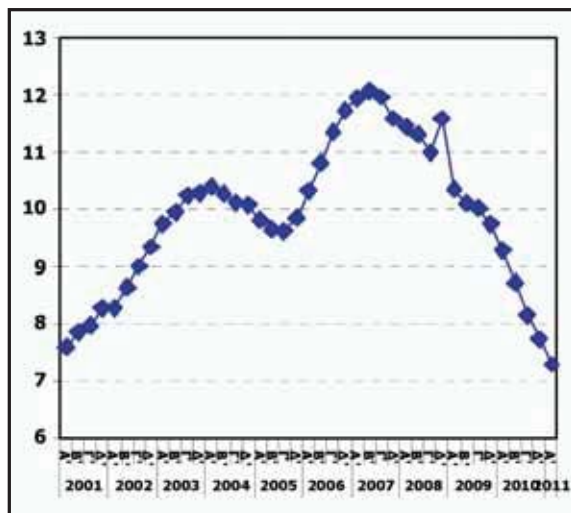
2.3.3 Επενδύσεις

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, έχοντας ήδη διαγράψει έντονα αρνητική τροχιά κατά τη διετία 2008-2009, παρουσίασαν περαιτέρω μεγάλη υποχώρηση το 2010, αλλά και το πρώτο τρίμηνο του 2011 διαδραματίζοντας κρίσιμο ρόλο στην επιδείνωση της ύφεσης.

Συγκεκριμένα, οι συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της οικονομίας με αφετηρία το Γ' τρίμηνο του 2007 (12,1 δισ. ευρώ) έχουν εισέλθει σε αρνητική τροχιά, η οποία από το πρώτο τρίμηνο του 2010 και μετά επιδεινώνεται ολοένα και περισσότερο, από -10,4% το Α' τρίμηνο του 2010/09 σε -21,6% το Α' τρίμηνο του 2011/10, καταλήγοντας στη χαμηλότερη τιμή, τουλάχιστον από το 2000 και μετά, σε μόλις 7,27 δισ. ευρώ (τρέχουσες τιμές).

Η μεγάλη υποχώρηση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου αντανακλά αφενός τις αρνητικές εξελίξεις στα μεγέθη των επενδύσεων σε κατοικίες και λοιπές κατασκευές, τα οποία υποχωρούν το Α' τρίμηνο του 2011/10 με ρυθμούς 23% και 13,7%, αντίστοιχα, και αφετέρου τη μεγάλη μείωση των λοιπών, εκτός των κατασκευών, επενδύσεων, κατά 25,5%, την ίδια περίοδο. Ήδη μετά το Γ' τρίμηνο του 2007 (56,5%) μέχρι και το Γ' τρίμηνο του 2010 (50,4%), η συμμετοχή των κατασκευών στην συμμετοχή των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου βαίνει μειούμενη (μέση τιμή περιόδου 49,9% του συνόλου), έχοντας ως αποτέλεσμα τη σημαντική υποχώρηση του συνολικού μεγέθους των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου.

Τριμηνιαία Εξέλιξη Συνολικών Ακαθάριστων Επενδύσεων Παγίου Κεφαλαίου - δισ. €

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

Τα στοιχεία των δύο πιο πρόσφατων τριμήνων δείχνουν μία αύξηση της σημαντικότητας των επενδύσεων σε κατασκευές, 53,6% το Α' τρίμηνο του 2011, η οποία οφείλεται στην ταχύτερη συρρίκνωση του μεγέθους των λοιπών επενδύσεων, και όχι στην ουσιαστική αύξηση της σημαντικότητας των επενδύσεων στις κατασκευές.

(%) Συμμετοχή Κατασκευών στις Ακαθάριστες Επενδύσεις - Κινητός Μέσος Όρος 3 μηνών

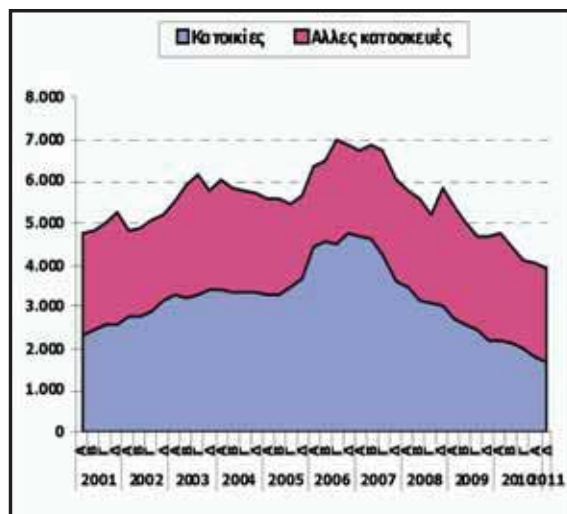
Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

Εντονότερη είναι η μείωση (ετήσια βάση) που δοκιμάζουν οι επενδύσεις σε κατοικίες, οι οποίες μειώνονται για 15 συνεχόμενα τρίμηνα από το Γ' τρίμηνο του 2007 (4,2 δισ. ευρώ) μέχρι και το Α' τρίμηνο του 2011 (1,7 δισ. ευρώ), ενώ περισσότερο ανθεκτικό εμφανίζεται το μέγεθος των επενδύσεων σε άλλες

κατασκευές το οποίο μειώνεται (ετήσια βάση) για έξι συνεχόμενα τρίμηνα από το Δ' του 2009 (2,4 δισ. ευρώ) μέχρι το Α' τρίμηνο του 2011 (2,2 δισ. ευρώ).

Συνδυαζόμενες οι τάσεις αυτές των μεγεθών αναδεικνύουν τη σημαντική άνοδο στη σχετική σημαντικότητα των λοιπών κατασκευών έναντι των κατοικιών (από 37% των συνολικών επενδύσεων στις κατασκευές το Γ' τρίμηνο του 2007 σε 57% το Α' τρίμηνο του 2011).

Τριμηνιαία Εξέλιξη Ακαθάριστων Επενδύσεων στις Κατασκευές - εκ. € - τρέχουσες τιμές

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

Από αυτά τα στοιχεία των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, τα οποία σημειώνεται ότι εκφράζονται σε τρέχουσες τιμές, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η αποδυνάμωση του κατασκευαστικού κλάδου έχει συμπαρασύρει και τις υπόλοιπες κεφαλαιουχικές επενδύσεις στην ελληνική οικονομία, αφού βασικό προαπαιτούμενο της αύξησης της ελληνικής παραγωγικότητας είναι οι επενδύσεις σε βασικές υποδομές και λοιπές σχετικές δράσεις. Ωστόσο αναλυτές εκτιμούν ότι τα κίνητρα για νέες επενδύσεις αναμένεται να ενισχυθούν σταδιακά λόγω της συμπίεσης του κόστους εργασίας σε διευρυνόμενο φάσμα δραστηριοτήτων της οικονομίας, των διαρθρωτικών αλλαγών και της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου προώθησης των επενδύσεων.

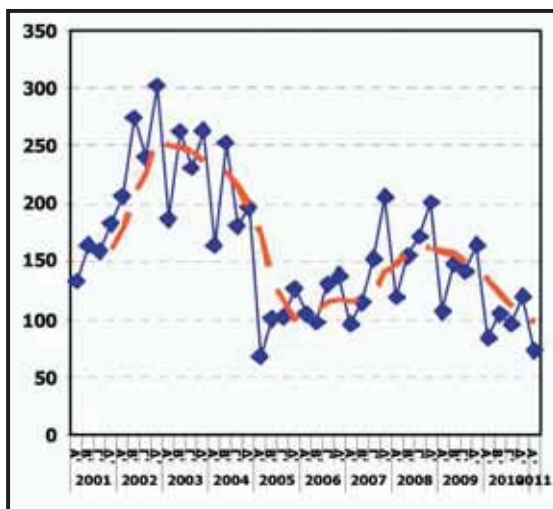
3. Δημόσια έργα

3.1 Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού(5)

Η ανάλυση της δημόσιας κατασκευαστικής δραστηριότητας, βάσει του δείκτη παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού, αναδεικνύει μια σταθερή πτωτική τάση από το μέγιστο της περιόδου 2002, που σφραγιστικά ξεπερνά το 60% μέχρι και το 2005. Έκτοτε, η τάση είναι ανοδική (+17,9% το 2006, +20,6% το 2007 και +13,7% το 2008), πλην, όμως, ο δείκτης δεν πετυχαίνει τα πολύ υψηλά επίπεδα της περιόδου 2002-04.

Από το Δ' τρίμηνο του 2008 καταγράφονται δέκα συνεχόμενες μειώσεις της τιμής του δείκτη, με αποκορύφωμα τη μειωμένη, κατά 31,7%, τιμή του Γ' τριμήνου του 2010 (96,8) έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2009 (141,8). Κατά το Α' τρίμηνο του 2011 καταγράφεται η δεύτερη χαμηλότερη τιμή του δείκτη από το 2000, 73,4, μειωμένη κατά 9,8% σε σχέση με την τιμή του Α' τριμήνου του 2010.

Τριμηνιαίος Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολ. Μηχ/κού & Κινητός Μέσος Όρος 3 μηνών

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

3.2 Νέες δημοπρασίες δημοσίων τεχνικών έργων

Θεωρώντας τη διαχρονική εξέλιξη των νέων δημοπρασιών των δημοσίων τεχνικών έργων ως ένα δείκτη «παραγωγείας» (το ανάλογο, δηλαδή, που υποδηλώνει για τα ιδιωτικά έργα η διαχρονική εξέλιξη του μεγέθους των οικοδομικών αδειών) και με βάση τα στοιχεία δημοπρασιών δημοσίων έργων προϋπολογισμού άνω των 2 εκατ. ευρώ σε όλη την ελληνική επικράτεια, τα οποία συγκεντρώνει σε βάση δεδομένων ο ΣΑΤΕ, διαπιστώνονται τα εξής:

- Κατά το Α' εξάμηνο του 2011 το πλήθος των νέων δημοπρασιών που προκηρύχθηκαν ανέρχεται σε 153 έναντι των 270 της αντίστοιχης περιόδου του 2010, δηλαδή μειωμένο κατά 43,4%.

Ο συνολικός προϋπολογισμός αυτών ανήλθε σε 1,5 δισ. ευρώ, ποσό που υπολείπεται σημαντικά όλων των προηγούμενων περιόδων (πλην του 2008), μειωμένο κατά 18,2% έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2010.

- Το συνδυασμένο αποτέλεσμα, είναι ένας πολύ υψηλός μέσος προϋπολογισμός δημοπρατούμενου έργου κατά το Α' εξάμηνο 2010, 10,1 εκ. ευρώ έναντι 7,0 εκ. ευρώ του 2010.

Εστιάζοντας στις δημοπρασίες δημοσίων έργων με προϋπολογισμό από 2-100 εκ. ευρώ, εξαιρώντας, δηλαδή, τα πολύ μεγάλα έργα διαπιστώνονται τα εξής:

- Κατά το Α' εξάμηνο 2011 το πλήθος των νέων δημοπρασιών ανήλθε σε 152, δηλαδή, κατά μόλις ένα λιγότερο από αυτό του συνόλου των δημοπρασιών άνω των 2 εκ. ευρώ.

- Συγκρινόμενο με το πλήθος των νέων δημοπρασιών προηγούμενων ετών οι νέες δημοπρασίες προϋπολογισμού από 2 εκ. ευρώ - 100 εκ. ευρώ κατά το Α' εξάμηνο 2011 εμφανίζονται σημαντικά χαμηλότερες (-67,4% έναντι του 2010).

- Ο συνολικός προϋπολογισμός των έργων αυτής της κατηγορίας το Α' εξάμηνο του 2010, ύψους 1,4 δισ. ευρώ, υπολείπεται του προηγούμενου εξαμήνου κατά 26%, ωστόσο ξεπερνά το ανάλογο μέγεθος των ετών 2008 και 2009 (48,2% και 21,8, αντίστοιχα).

- Η μέση τιμή προϋπολογισμού ανά δημοπρατούμενο έργο, κατά το 2011 (9,2 εκ. ευρώ) είναι η δεύτερη πιο υψηλή όλης της περιόδου.

Από την ανάλυση των σχετικών στοιχείων διαπιστώνεται η ενδυνάμωση της σχετικής σημαντικότητας των έργων μικρού και μεσαίου προϋπολογισμού (2-100 εκ. ευρώ) έναντι των έργων πολύ μεγάλου προϋπολογισμού (άνω των 100 εκ. ευρώ), κατά τα πιο πρόσφατα έτη αφού το Α' εξάμηνο του 2010 το σύνολο των δημοπρασιών αφορά έργα προϋπολογισμού μέχρι και 100 εκ. ευρώ, απορροφώντας το 100% του αντίστοιχου συνολικού προϋπολογισμού, και το Α' εξάμηνο του 2011 τα έργα μέχρι 100 εκ. ευρώ απορροφούν πάνω από το 90% του συνολικού προϋπολογισμού έναντι του Α' εξαμήνου του 2009 οπότε και τα έργα μέχρι 100 εκ. ευρώ απορροφούσαν το 52% του συνολικού προϋπολογισμού από 2-100 εκ. ευρώ.

Δημοπρασίες δημοσίων έργων Προϋπολογισμός: Άνω των 2 εκ. € Περίοδος: Α' εξάμηνο

Έτος	Πλήθος έργων	Συνολικός προϋπολογισμός	Μέσος προϋπολογισμός
2005	232	3.906.388.492	16.837.881
2006	376	3.839.200.020	10.210.638
2007	200	2.244.513.160	11.222.566
2008	140	943.313.210	6.737.952
2009	152	2.208.087.610	14.526.892
2010	270	1.893.480.653	7.012.891
2011	153	1.549.595.065	10.128.072

Πηγή: ΣΑΤΕ

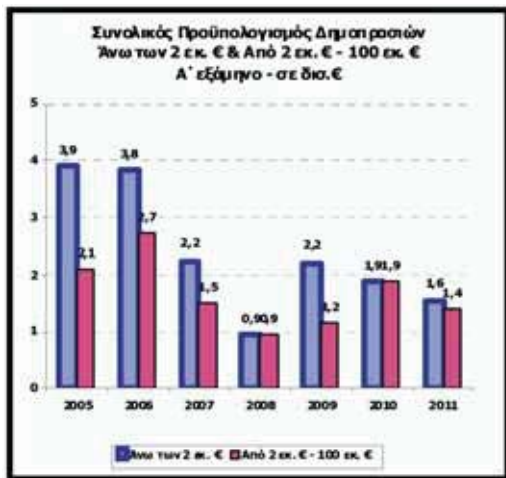
Δημοπρασίες δημοσίων έργων Προϋπολογισμός: Από 2 εκ. € - 100 εκ. € Περίοδος: Α' εξάμηνο

Έτος	Πλήθος έργων	Συνολικός προϋπολογισμός	Μέσος προϋπολογισμός
2005	222	2.087.439.054	9.402.879
2006	367	2.726.600.020	7.429.428
2007	196	1.488.816.160	7.596.001
2008	140	943.313.210	6.737.952
2009	149	1.148.087.610	7.705.286
2010	270	1.893.480.653	7.012.891
2011	152	1.398.375.553	9.199.839

Πηγή: ΣΑΤΕ

Επισημαίνεται η σημαντικότητα αυτής της διαφοροποίησης, αφού η τάση που είχε παγιωθεί τα έτη 2005-2009 ήταν υπέρ των πολύ μεγάλων έργων, πολιτική που επαναλαμβανόμενα είχε τονιστεί στις εξαμηνιαίες εκθέσεις του ΣΑΤΕ ότι δε βοηθούσε αποτελεσματικά στη δημιουργία αναχώματος της επερχόμενης ύφεσης.

Συνολικός Προϋπολογισμός Δημοπρασιών Άνω των 2 εκ. € & Από 2 εκ. € - 100 εκ. € Α' εξάμηνο - σε δισ. €

Πηγή: ΣΑΤΕ

Αναφορικά, όμως, με το σύνολο των δημοπρατούμενων έργων επαναλαμβάνεται η διαπίστωση των πρόσφατων εξαμηνιαίων εκθέσεων του ΣΑΤΕ περί ανεπάρκειας του διατιθέμενου ποσού που προϋπολογίζεται για τα δημόσια τεχνικά έργα στη χώρα, αφού ο συνολικός προϋπολογισμός των νέων δημοπρασιών κατά το Α' εξάμηνο του 2011 ανήλθε σε ποσό υποδιπλάσιο των ετών 2005 και 2006 (1,6 έναντι 3,9 και 3,9 δισ. ευρώ, αντίστοιχα).

3.3 Εγγεγραμμένες εταιρείες στο ΜΕΕΠ

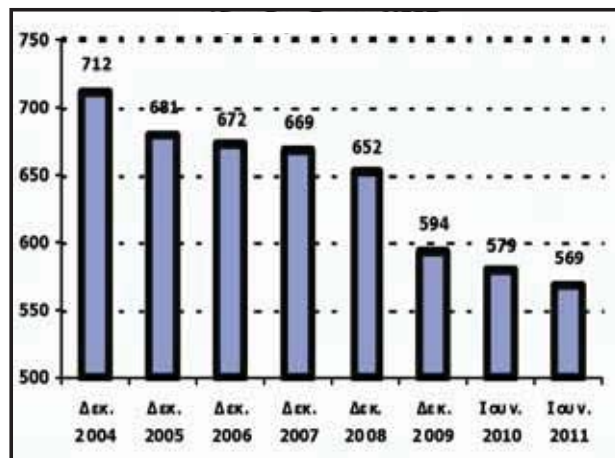
Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου ΥΜΕΔΙ από το 2004

Διαχρονική εξέλιξη των εγγεγραμμένων εταιρειών στις τάξεις 3η έως και 7η του ΜΕΕΠ

Τάξεις	ΔΕΚ. 2004	ΔΕΚ. 2005	ΔΕΚ. 2006	ΔΕΚ. 2007	ΔΕΚ. 2008	ΔΕΚ. 2009	Ιουν. 2010	Ιουν. 2011
7η	14	14	13	11	11	11	10	9
6η	51	48	46	45	41	37	37	35
5η	65	61	57	60	59	59	57	58
4η	102	102	113	116	130	148	150	146
3η	480	456	443	437	411	339	325	321
ΣΥΝΟΛΟ	712	681	672	669	652	594	579	569

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων, Δ.15/Υπ. ΥΠΟΜΕΔΙ

Εξέλιξη των εγγεγραμμένων εταιρειών στις τάξεις 3η - 7η του ΜΕΕΠ

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων Δ.15/Υπ. ΥΠΟΜΕΔΙ

διαγράφηκαν από το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων 143 εταιρείες 3ης έως και 7ης τάξης, δηλαδή, το 20% του συνόλου.

Αυτή η τάση εκδηλώθηκε με εντονότερο ρυθμό κατά το 2009, αφού διαγράφηκαν 58 εταιρείες, ενώ κατά το 2010 ακόμη 21 από τις κατά συνθήκη μεγαλύτερες τεχνικές εταιρείες της ώρας διαγράφηκαν από το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων. Κατά το τελευταίο έτος από τον Ιούνιο του 2010, έχουν διαγραφεί ακόμη 10 εταιρείες. Ωστόσο πολύ περισσότερες (περίπου 19% του συνόλου) εκτιμάται ότι δεν έχουν ενημερότητα πτυχίου, δηλαδή δεν μπορούν να λάβουν μέρος σε δημοπρασίες, καθιστώντας ανενεργό το πτυχίο τους.

Αυτή η μείωση του πλήθους των εγγεγραμμένων στις τάξεις 3η-7η εργοληπτικών εταιρειών δεν περιορίζεται σε μία συγκεκριμένη τάξη αλλά διαχέεται σχεδόν σε όλες τις τάξεις του ΜΕΕΠ, πλην της 4ης στην οποία οι εταιρείες διαχρονικά έχουν αυξηθεί κατά 43%.

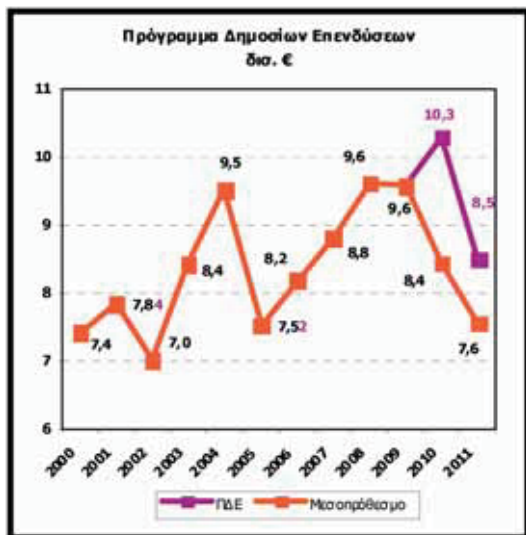
Αντίθετη είναι η εικόνα στις τάξεις 7η (-35,7%), 3η (-33,1%), 6η (-31,3%) και 5η (-10,8%).

3.4 Προϋπολογισμός Δημόσιων Επενδύσεων - Μνημόνια Συνεργασίας

Στις Εξαμηνιαίες Εκθέσεις του ΣΑΤΕ έχει κατ'επανάληψη επισημανθεί η κρισιμότητα τόσο του ύψους του ΠΔΕ για την ελληνική οικονομία όσο και της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής σχετικά με τη δέσμευσή της να εφαρμόσει ρητώς έναν εγκεκριμένο από την Ελληνική Βουλή Νόμο, όπως είναι ο Προϋπολογισμός. Δυστυχώς, η ραγδαία επιδείνωση της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας και η εφαρμογή του Μνημονίου Συνεργασίας συντέλεσε τόσο το 2010 όσο και το 2011 στην υιοθέτηση της, επαναλαμβανόμενης, πολιτικής περικοπής των αναπτυξιακών πόρων που κάθε χρόνο προβλέπονται στους Ελληνικούς Προϋπολογισμούς, λόγω αδυναμίας του κράτους να τηρήσει τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις του αναφορικά με τον εξορθολογισμό και τη συγκράτηση των δημόσιων δαπανών.

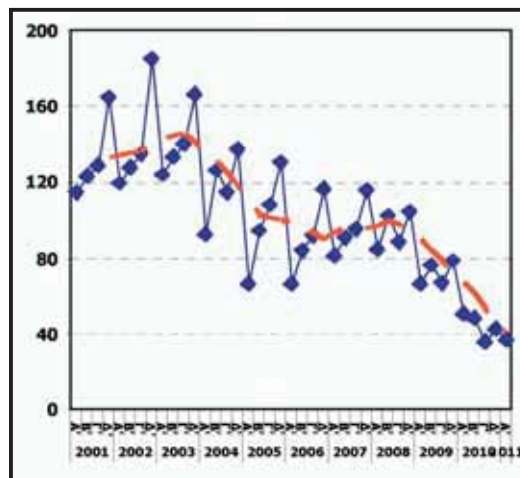
Σύμφωνα με την απολογική έκθεση του σχεδίου νόμου για το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής, οι δαπάνες του ΠΔΕ δε θα ξεπεράσουν τα 7,550 δισ. ευρώ φέτος, δηλαδή, 950 εκ. ευρώ λι-

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων δισ. €

Πηγή: ΣΑΤΕ, Προϋπολογισμός 2011, Μνημόνιο, Μεσοπρόθεσμο

Τριμηνιαίος Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων & Κινητός Μέσος Όρος 3 μηνών

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

γότερα από ό,τι αρχικά είχε ψηφιστεί στον Προϋπολογισμό του έτους 2011. Καθώς στο σύνολο του πρώτου εξαμήνου 2011 έχουν εκταμιευθεί ενισχύσεις από το ΠΔΕ ύψους μόλις 2,1 δισ. ευρώ, αναμένεται επιτάχυνση της υλοποίησής του στη συνέχεια της χρονιάς, ακόμα και αν χρειαστεί πρόσθετη περικοπή του στο τέλος του έτους, προκειμένου να επιτευχθεί ο περιορισμός του ελλείμματος στην έκταση που είχε τεθεί ως στόχος. Η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων στο δεύτερο εξάμηνο του 2011 ευνοείται από την πλήρη ενεργοποίηση του νέου Αναπτυξιακού Νόμου.

Ωστόσο δεδομένων: α) των μεγάλων ληξιπροθέσμων οφειλών του Δημοσίου προς τις τεχνικές εταιρείες, αλλά και προς άλλους δικαιούχους του ΠΔΕ, καθώς και β) της πολύμηνης καθυστέρησης στην υλοποίηση της συμφωνίας με την ΕΕ για την εμπροσθοβαρή καταβολή των πόρων του ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό με γ) τη σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση των συμφωνιών με την ΕΤΕπ ύψους 3 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση του σκέλους της εθνικής δαπάνης έργων του ΕΣΠΑ, προκειμένου να μη καθούν και άλλοι κοινοτικοί πόροι, ενισχύεται ο προβληματισμός που επικρατεί στο χώρο των δημοσίων έργων.

Ήδη έχει γίνει αντιληπτό αυτό που υποστηρίζεται στις αναλύσεις και εκδόσεις του ΣΑΤΕ ότι η περικοπή του ΠΔΕ για τη μείωση του ελλείμματος είναι μία ιδιαίτερα επιβλαβής για την ανάπτυξη της οικονομίας επιλογή, αφού η μείωση του ΑΕΠ που τελικώς επιφέρει είναι και μεγάλη και μόνιμη και μάλιστα για μακρά περίοδο, με τελικό αποτέλεσμα το αντίθετο από το στόχο. Βάρος θα πρέπει να δοθεί στην περιστολή των δαπανών της δημόσιας κατανάλωσης.

4. Ιδιωτικά έργα

4.1 Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων(6)

Η ανάλυση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, βάσει του δείκτη παραγωγής οικοδομικών έργων αναδεικνύει ότι από το 2003 έως και το 2006, καταγράφεται διαρκής πτωτική τάση, με τη συνολική μείωση να φτάνει το 36,4%.

Η επιβολή ΦΠΑ στις οικοδομικές εργασίες ωθεί σε προσωρινή αναστροφή της τάσης την περίοδο 2007/6 (+9%), μέσω της επίπτωσης ολο-

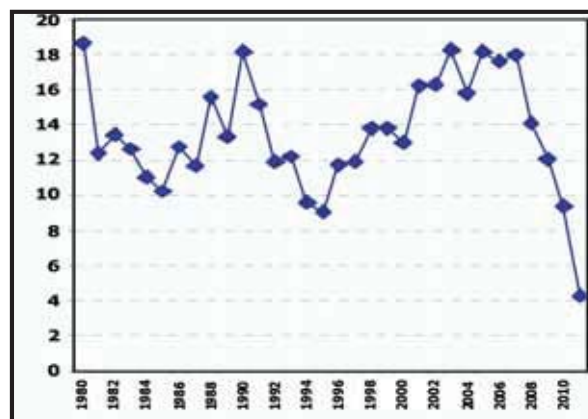
κλήρωσης οικοδομών, ενώ από το Γ' τρίμηνο του 2008 και μετά καταγράφεται διαρκής μείωση της οικοδομικής δραστηριότητας και μάλιστα με εντονότερο ρυθμό συγκριτικά με αυτόν της περιόδου 2003-2006, σημειώνοντας συνεχώς αλλητάλληλα νέα χαμηλότερα επίπεδα - ρεκόρ.

Κατά το Γ' τρίμηνο του 2010 ο δείκτης περιορίστηκε στη χαμηλότερη τιμή όλης της εξεταζόμενης περιόδου, 36, δηλαδή, μειωμένη κατά 46% έναντι του αντίστοιχης τιμής του Γ' τριμήνου του 2009, ενώ το Α' τρίμηνο του 2011 ο δείκτης, δοκιμάζοντας την 11 συνεχόμενη μείωσή του, λαμβάνει την αμέσως χαμηλότερη τιμή, 36,96, μειωμένος κατά 27,3% έναντι αυτής του Α' τριμήνου 2010.

4.2 Εξέλιξη βάσει των οικοδομικών αδειών για ιδιωτικά έργα

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της ΕΣΥΕ για την πορεία της ιδιωτικής οικο-

Ιδιωτική Οικοδομική Δραστηριότητα Α' 3μηνο - όγκος σε εκ. m³

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

δομικής δραστηριότητας, κατά την περίοδο 2002-2007(7) παρατηρήθηκαν τάσεις σταθεροποίησης των παραγγελιών οικοδομής, βάσει του όγκου που αντιστοιχεί στις κατ' έτος άδειες, λίγο κάτω από τα επίπεδα των 80 εκατ. μ3 ετησίως.

Η εξέλιξη κρίνεται αναμενόμενη, αφού ο κλάδος είχε επιτύχει να μεγεθύνεται με ταχείς ρυθμούς για οκτώ συνεχόμενα έτη (1996-2003, με εξαίρεση το 1999, κατά το οποίο παρατηρήθηκε μείωση κατά 8%, η οποία αποδόθηκε στην υπέρμετρη αύξηση του ΧΑΑ και την απότομη εντυπωσιακή πτώση που ακολούθησε).

Κατά την περίοδο αυτή, ο κλάδος χαρακτηριζόταν από συνεχή αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητάς του, με συνέπεια να βρίσκεται διαρκώς στα υψηλότερα επίπεδα δραστηριότητας των 25 τελευταίων ετών. Πλην, όμως, η τάση σταθεροποίησης ανατράπηκε πλήρως, ήδη από το 2008 και μάλιστα με διαχρονικά εντεινόμενο ρυθμό. Συγκεκριμένα, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2011, η μείωση του όγκου που αντιστοιχεί στις εκδοθείσες οικοδομικές άδειες ανήλθε σε 54,5% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2010, κατά την οποία η μείωση ανερχόταν σε 22,3%, ένα-

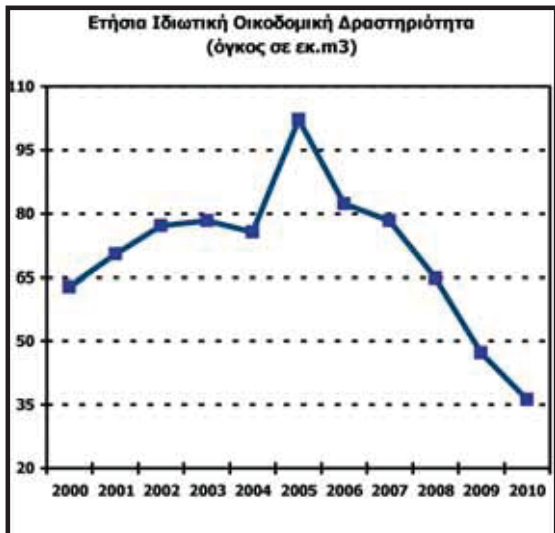
έργων, δεδομένο που έχει δημιουργήσει ασφυκτική κατάσταση στις τάξεις των επιχειρηματιών του χώρου, αλλά και των τραπεζών.

Η πλειοψηφία των αναλυτών της αγοράς προβλέπει αρνητικότερες εξελίξεις στην αγορά των επαγγελματικών ακινήτων, ενώ η εμπιστοσύνη στον κλάδο κατρακυλά, καθιστώντας την αβεβαιότητα το βασικό χαρακτηριστικό της. Ασφαλής πρόβλεψη σχετικά με τη διάρκεια της κρίσης είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί, ωστόσο από τις απαντήσεις έρευνας του ΟΠΑ επικρατέστερη είναι η άποψη ότι θα ξεπεράσει τα δύο έτη ίσως και τα τρία.

Στην ίδια έρευνα επαναλαμβάνεται η εκτίμηση ότι θα παρουσιαστεί σημαντική, για τα ελληνικά δεδομένα, και ταχεία μείωση των τιμών των ακινήτων, εντός της επόμενης διετίας, ενώ θα παρατηρηθεί και αύξηση των κατασχέσεων από αδυναμία αποπληρωμής δανείων, ως αποτέλεσμα της επερχόμενης αύξησης των επιτοκίων.

Σημαντικό ρόλο φαίνεται να παίζει και η ύπαρξη σημαντικού αδιάθετου αποθέματος κατοικιών και επαγγελματικών ακινήτων που, σύμφωνα και με τις νέες εκτιμήσεις έρευνας του ΟΠΑ, παραμένει στα 200.000 στο σύνολο της χώρας, λόγω του μικρού ρυθμού απορρόφησής τους.

Ετήσια Ιδιωτική Οικοδομική Δραστηριότητα (όγκος σε εκ. μ3)

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

ντι του 2009, περίοδος κατά την οποία η μείωση είχε ξεπεράσει το 14,5% έναντι του 2008. Η μείωση, δηλαδή, είναι συνεχής και διαχρονικά εντεινόμενη, με αποτέλεσμα ο κλάδος να βρίσκεται σε παρατεταμένη κρίση.

Για να γίνει αντιληπτή η κρισιμότητα της κατάστασης στον κλάδο, επισημαίνεται ότι κατά το πρώτο τρίμηνο του 2011 η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, βάσει του όγκου που αντιστοιχεί στις κατ' έτος άδειες, ανέρχεται σε 4,25 εκ. μ3, δηλαδή όχι μόνο είναι η χαμηλότερη τιμή των τελευταίων τριάντα ενός ετών, για τα οποία ο ΣΑΤΕ διαθέτει στατιστικά δεδομένα, αλλά δεν φθάνει ούτε στο μισό της αμέσως επόμενης χαμηλότερης τιμής της περιόδου, 9,02 εκ. μ3 το πρώτο τρίμηνο του 1995.

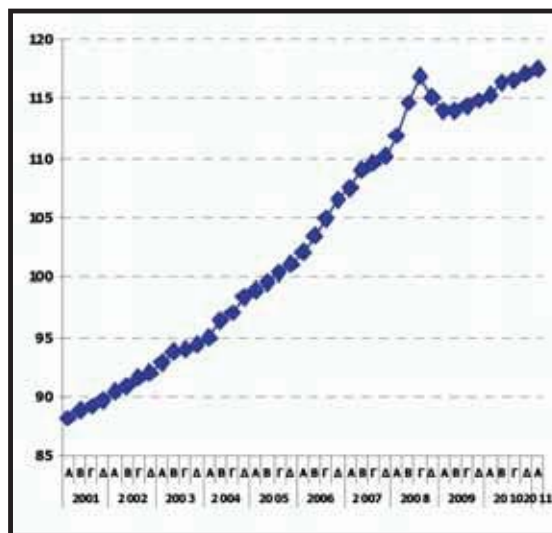
Είναι φανερό, ότι η ύφεση στην αγορά ακινήτων βαθαίνει μέσω και της πρωτόγνωρης πτωτικής τάσης στις «παραγγελίες» ιδιωτικών κτιριακών

4.3 Εξέλιξη κοστολογικών στοιχείων οικοδομικής δραστηριότητας

Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ διαπιστώνεται μια συνεχής αύξηση του γενικού δείκτη κόστους κατασκευής νέων κτιρίων την περίοδο από το 2000 έως και το Γ' τρίμηνο του 2008, αύξηση, η οποία σωρευτικά έφτασε στο 36,4% και η οποία αποδίδεται, κυρίως, στην κατά 43,5% αύξηση του κόστους των υλικών και παράλληλα στην κατά 27,3% αύξηση της αμοιβής της εργασίας.

Οι τιμές των κοστολογικών δεικτών κατά το Δ' τρίμηνο 2008 και το Α' τρίμηνο 2009 εμφανίζουν για πρώτη φορά τάσεις μείωσης (-1,5% και -1,0%, αντίστοιχα), η οποία αποδίδεται, κυρίως, στη μείωση των τιμών υλικών κατά 2,8% και 1,2%, αντίστοιχα, με συνολικό αποτέλεσμα τη μείωση του συνολικού δείκτη κόστους κατασκευής νέων κτιρίων κατά τα δύο

Τριμηνιαίος Γεν. Δείκτης Κόστους Κατασκευής Νέων Κτιρίων

Πηγή: ΣΑΤΕ, επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

αυτά τρίμηνα κατά 2,5%. Από το Γ' τρίμηνο του 2009, όμως, οι κοστολογικοί δείκτες, έστω και ασθενικά, ανακάμπτουν, με τελικό αποτέλεσμα το Α' τρίμηνο του 2011 ο Γενικός Δείκτης κόστους κατασκευής νέων κτιρίων να λαμβάνει την υψηλότερη τιμή του (125) από το 2000 και μετά, αυξημένος κατά 1,9% έναντι του Α' τριμήνου του 2010, εξαιτίας της κατά 3,9% αύξησης του δείκτη τιμών υλικών.

Οι διαπιστώσεις αυτές αναδεικνύουν την ισχυρή ακαμψία στην προοπτική μείωσης των τιμών, παρά την εμφανή τάση μείωσης της ζήτησης, αλλά και των παραγγελιών (οικοδομικές άδειες), ενώ αποτυπώνεται, σε ένα βαθμό, και η εφαρμογή αυξημένων συντελεστών ΦΠΑ. Αξιοσημείωτη είναι η διαπίστωση ότι η αμοιβή της εργασίας παραμένει σχεδόν αμετάβλητη, παρά το γεγονός της γενικευμένης ύφεσης στον κλάδο και της σημαντικότητας αύξησης της ανεργίας.

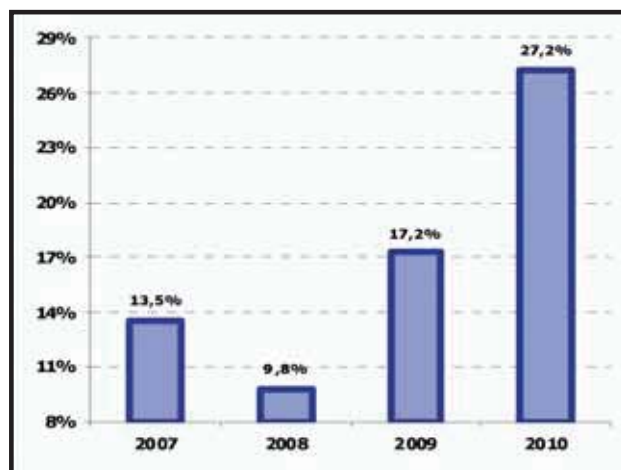
5. Ειδικά θέματα

5.1 Χρηματοοικονομική ανάλυση εργοληπτικών εταιρειών τάξεων 4η-7η του ΜΕΕΠ(8)

Από την ολοκλήρωση της επεξεργασίας των ισολογισμών έτους 2010 των εργοληπτικών εταιρειών των τάξεων 4ης έως και 7ης του ΜΕΕΠ, την οποία έχει εκπονήσει ο ΣΑΤΕ, προκύπτουν οι ακόλουθες, αρκετά χρήσιμες, διαπιστώσεις:

- Σημαντικότητα αύξηση του ποσοστού των εργοληπτικών εταιρειών που εμφανίζουν ζημιές κατά το 2010 έναντι του 2009, 27,2% του συνόλου έναντι 17,2%, αντίστοιχα, γεγονός που συνηγρεί στη γενίκευση της κρίσης στον κλάδο των δημόσιων τεχνικών έργων, ακόμη και σε χρηματοοικονομικά υγιείς εταιρείες του κλάδου.

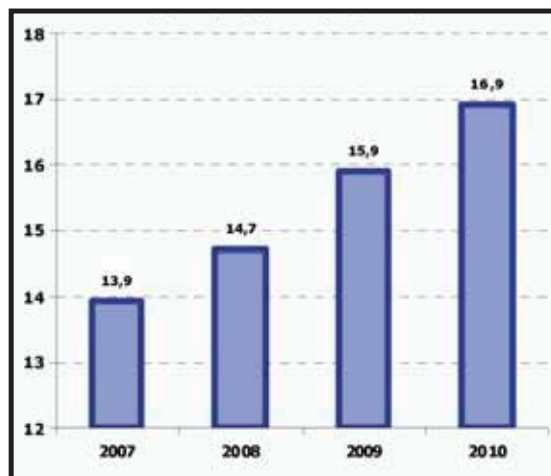
Ζημιογόνες Εργοληπτικές Εταιρείες (4η - 7η τάξη ΜΕΕΠ) - (σε %)

Πηγή: ΣΑΤΕ

- Επιδείνωση του μέσου μεγέθους των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 6,4% το 2010 έναντι του 2009 -από 15,9 εκ. ευρώ σε 19,9 εκ. ευρώ, αντίστοιχα-, καθώς και αύξηση των του μέσου μεγέθους των μεσο-μακρο-πρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 20,5% (από 4,7 εκ. ευρώ το 2009 σε 5,7 εκ. ευρώ το 2010), με αποτέλεσμα, κάθε εταιρεία των τάξεων 4η-7η, κατά μέσο όρο, να χρωστά 22,6 εκ. ευρώ το 2010 έναντι 20,6 εκ. το 2009, αύξηση 9,4%.

Μέσο ύψος βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ανά εργοληπτική εταιρεία (4η - 7η τάξη ΜΕΕΠ) - (σε εκ. €)

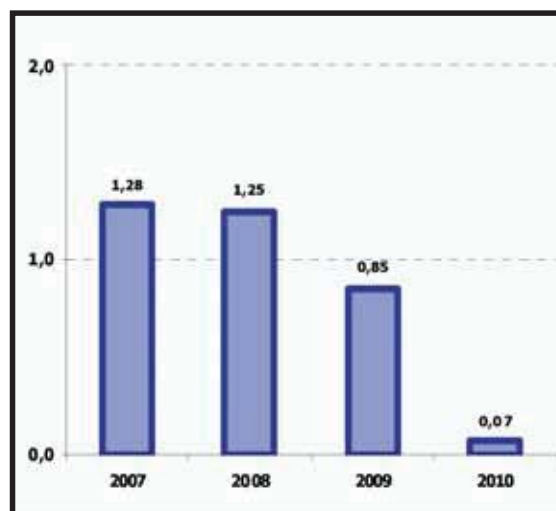

Πηγή: ΣΑΤΕ

- Μείωση του μέσου κύκλου εργασιών των εταιρειών 4ης-7ης τάξης του ΜΕΕΠ κατά 15,4% το 2010/2009, από 21,9 εκ. ευρώ το 2009 σε 18,6 εκ. ευρώ το 2010.

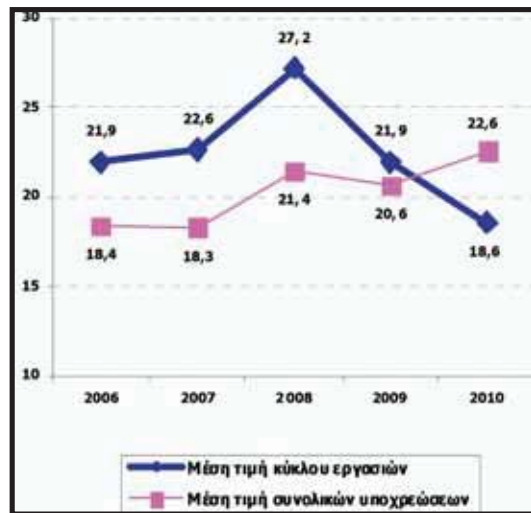
Αξίζει να τονιστεί ότι οι δύο τελευταίες διαπιστώσεις περί αύξησης του μέσου μεγέθους των συνολικών υποχρεώσεων το 2010 έναντι του 2009 κατά 9,4% και η μείωση του μέσου κύκλου εργασιών κατά 15,4% την ίδια περίοδο αναδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο τη γενίκευση της

Μέσο ύψος καθαρών κερδών ανά εργοληπτική εταιρεία (4η - 7η τάξη ΜΕΕΠ) - (σε εκ. €)

Πηγή: ΣΑΤΕ

Κύκλος εργασιών και Συνολικές Υποχρεώσεις ανά εργοληπτική εταιρεία (4η - 7η τάξη ΜΕΕΠ) - (σε εκ. €)

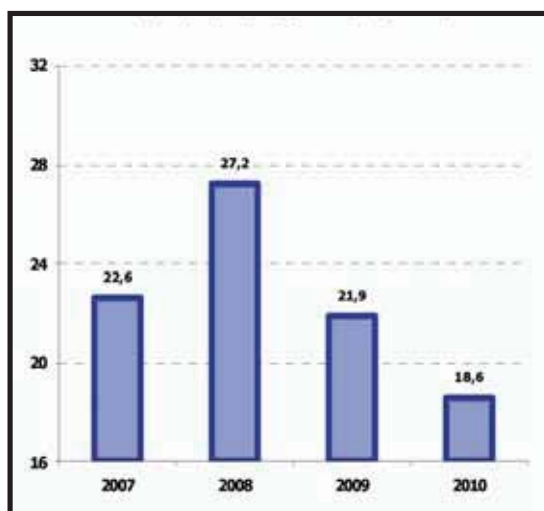

Πηγή: ΣΑΤΕ

κρίσης στον κλάδο, υποδεικνύοντας σημαντικό και γενικευμένο πρόβλημα βιωσιμότητας της μέσης εργοληπτικής εταιρείας.

Συγκεκριμένα, για πρώτη φορά, τουλάχιστον κατά τα τελευταία 12 έτη, το ύψος του μέσου κύκλου εργασιών (18,6 εκ. ευρώ) υπολείπεται του μέσου μεγέθους των συνολικών υποχρεώσεων (22,6 εκ. ευρώ), γεγονός που σε σημαντικό βαθμό οφείλεται στη στάση πληρωμών του Δημοσίου.

Μέσο ύψος κύκλου εργασιών ανά εργοληπτική εταιρεία (4η - 7η τάξη ΜΕΕΠ) - (σε εκ. €)

Πηγή: ΣΑΤΕ

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ωστόσο δε θα πρέπει να διαφεύγει ότι καμία θεσμική αλλαγή ή διαδικασία δεν έχει αποτελέσματα εάν απλώς θεσμοθετείται ή περιγράφεται χωρίς να υπάρξει σαφής και προσανατολισμένος χάρτης μέτρων εφαρμογής της.
2. Ωστόσο δε θα πρέπει να διαφεύγει ότι καμία θεσμική αλλαγή ή διαδικασία δεν έχει αποτελέσματα εάν απλώς θεσμοθετείται ή περιγράφεται χωρίς να υπάρξει σαφής και προσανατολισμένος χάρτης μέτρων εφαρμογής της.
3. Ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές καταρτίζεται λόγω της ανάγκης που προέκυψε μετά την υπογραφή της συνθήκης για την ΟΝΕ για ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε κράτους - μέλους, στο πλαίσιο άσκησης της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε. Στόχος του Δείκτη Παραγωγής στις Κατασκευές είναι η μέτρηση των αλλαγών στον όγκο της παραγωγής κατασκευών σε σύντομα και τακτικά διαστήματα. Ο δείκτης αυτός παρέχει ένα μέσο μέτρησης της τάσης όγκου της προστιθεμένης αξίας σε τιμές κόστους συντελεστών σε μια δεδομένη περίοδο αναφοράς.
4. Τονίζεται ότι στο μέγεθος της άμεσης απασχόλησης που παρουσιάζεται, δεν περιλαμβάνεται το μελετητικό δυναμικό, το οποίο αριθμεί, περίπου, 12.500 ενεργούς μελετητές.
5. Ο Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής: αυτοκινητόδρομων, οδών, αεροδρομίων, αθλητικών εγκαταστάσεων, γεφυρών, σιδηρόδρομων, υπόγειων διαβάσεων, αγωγών μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου, δικτύων παραγωγής και διανομής ρεύματος, δικτύων τηλεπικοινωνιών, υδραυλικών και λιμενικών έργων, κ.ά. Ο εν λόγω δείκτης προκύπτει από απευθείας έρευνα στις κατασκευαστικές εταιρείες και μάλιστα στις μεγαλύτερες από αυτές και αναφέρονται σε πραγματοποιηθείσα κατασκευαστική δραστηριότητα. Η ΕΣΥΕ ανακοινώνει τον εν λόγω δείκτη από τον Ιούλιο του 2006 και καλύπτει την περίοδο από το 2000 και μετά.
6. Ο Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων περιλαμβάνει μια σειρά από εργασίες που καλύπτουν όλη τη διαδικασία έως την τελική ανέγερση ενός ακινήτου, όπως κατεδάφιση κτιρίων, χωματουργικές εργασίες, κατασκευή κτιρίων, καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις. Στα Οικοδομικά Έργα περιλαμβάνονται μονοκατοικίες, διπλοκατοικίες, πολυκατοικίες, ξενοδοχεία, κτίρια γραφείων, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, κτίρια δημόσιων θεαμάτων, εκπαιδευτήρια, νοσοκομεία και λοιπά οικιστικά κτίρια. Ο εν λόγω δείκτης θεωρείται πιο αξιόπιστος για την απεικόνιση των μεταβολών στην οικοδομική δραστηριότητα, αφού τα στοιχεία του προκύπτουν από απευθείας έρευνα στις τεχνικές εταιρείες και αναφέρονται σε πραγματοποιηθείσα δραστηριότητα.
7. Η υπέρμετρη αύξηση στις οικοδομικές άδειες του έτους 2005 και στον όγκο που αντιστοιχεί σε αυτές, 102,2 εκ. m³ έναντι 75,6 το 2004, αύξηση που οφείλεται στην ανακοίνωση επιβολής ΦΠΑ στις πωλήσεις νεόδμητων διαμερισμάτων από 1/1/2006, γεγονός που ώθησε πολλούς ιδιώτες, επενδυτές και επαγγελματίες στην έκδοση οικοδομικών αδειών ώστε να επωφεληθούν της χρονικής συγκυρίας.
8. Στην ανάλυση χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία οικονομικών καταστάσεων 200 εταιριών για το 2006, 222 για το 2007, 225 για το 2008, 238 για το 2009 και 224 για το 2010.